

NEFND UM EFTIRLIT MEÐ LÖGREGLU

Borgartún 29, 105 Reykjavík
Sími: 545 8800. Bréfasími: 545 8051
Netfang: nel@nel.is
Tilv.: 24020007

Ákvörðun nr. 58/2024

Þann 8. nóvember 2024 kom nefnd um eftirlit með lögreglu saman til fundar og tók eftirfarandi ákvörðun nr. 58/2024.

Málsatvik

Nefnd um eftirlit með lögreglu barst erindi frá [REDACTED] dags. 21. febrúar 2024. Í erindinu eru gerðar athugasemdir við starfsaðferðir starfsmanna embættis Lögreglustjórans á höfuðborgarsvæðinu þann 29. desember 2023 þegar afskipti voru höfð af fjölskyldu kvartanda.

Þá barst nefndinni einnig framsent erindið sem barst ríkislögreglustjóra frá Lögreglustjóranum á höfuðborgarsvæðinu dags. 16. febrúar 2024. Meðfylgjandi voru dagbók lögreglu, svar embættis Lögreglustjórans á höfuðborgarsvæðinu til kvartanda auk umboðs til kvartanda frá syni kvartanda og eiginkonu hans.

Þá kemur m.a. fram í erindi kvartanda eftirfarandi:

„Umboðsmaður telur að lögregla hafi í engu svarað því erindi sem beint var til hennar og einungis reifað málið stuttlega og talið að erindið ætti ekki við. Ætla megí jafnvel að bréfið til hennar hafi ekki verið lesið fyrst því er haldið sérstaklega fram að það sé ódagsett þótt berlega megí sjá að það er dagsett 8. febrúar sl. Bréfið var sent í pdf formi og getur því ekki hafa verið breytt að neinu leyti. Krafa umboðsmanns er að veittar séu upplýsingar um tiltekin grundvallaratriði sem lögreglu bæri væntanlega að láta í té ef dómstólar úrskurðuðu í málinu í samræmi við 1. mgr. 70. gr. stjórnarskrárinnar þannig að meintir sakborningar geti borið hönd fyrir höfuð sér og eftir atvikum sótt aðra til ábyrgðar. Í 15. gr. stjórnsýslulaga er kveðið á um rétt til aðgangs að upplýsingum sem lögreglan telur sig ekki þurfa að virða.“

og einnig:

„Þar sem lögreglan hafnar að láta nokkrar upplýsingar í té leyfir umboðsmaður sér með bréfi þessu að bera fram kvörtun til nefndarinnar í samræmi við lögreglulög og reglur nr. 222 frá 2017 sem um hana gilda og óska eftir að hún taki málið til meðferðar og tjái sig um hvort málavextir og háttsemi lögreglunnar í þessu sambandi séu í samræmi við lög og reglur, sér í lagi þar sem ekki var tekin nein skýrsla af meintri brotakonu.“

Forsendur nefndarinnar

1.

Nefnd um eftirlit með lögreglu starfar á grundvelli VII. kafla lögreglulaga nr. 90/1996, sbr. breytingar á þeim með lögum nr. 62/2016. Helstu verkefni nefndarinnar, sbr. 1. mgr. 35. gr. a í nefndum lögum, eru að taka við kærur á hendur starfsmanni lögreglu fyrir ætlað refsivert brot við framkvæmd starfa hans annars vegar og taka við kvörtunum vegna starfsaðferða lögreglu eða framkomu starfsmanns lögreglu sem fer með lögregluvald hins vegar. Undir hið síðarnefnda falla kvartanir vegna háttsemi eða starfsaðferða sem ekki verða taldar refsiverðar en gætu meðal annars leitt til þess að lögreglumaður yrði áminntur í starfi eða æskilegar breytingar gerðar á starfsháttum og verklagi. Nefndin skal, sbr. 2. mgr. 35. gr. a, greina hvað felst í erindum sem henni berast og koma þeim til meðferðar hjá viðkomandi embætti.

Með vísan til framangreinds fellur það almennt ekki undir valdsvið nefndar um eftirlit með lögreglu að endurskoða eða fjalla um almennt mat lögreglu á beitingu úrræða á grundvelli lögreglulaga eða almennt um framkvæmd rannsóknar sakamála, beitingu rannsóknarúrræða eða um ákvarðanir handhafa ákærvalds um það hvort rétt sé að gefa út ákæru í máli. Hlutverk nefndarinnar er hins vegar að taka afstöðu til þess hvort um sé að ræða ámælisverðar starfsaðferðir eða framkomu lögreglumanna við framkvæmd slíkra verkefna. Í því felst nánar tiltekið (og til dæmis) að taka afstöðu til þess hvort kvartað sé yfir því að háttsemi þeirra starfsmanna lögreglu sem að máli komu hafi ekki verið í samræmi við eðlilega starfshætti eða lög eða hvort starfsaðferðir hafi að öðru leyti farið út fyrir það sem eðlilegt var í því tilviki.

2.

Úr bréfi embættis lögreglustjórans á höfuðborgarsvæðinu dags. 8. febrúar sl., til kvartanda:

„Vísað er til ódagsetts erindis er barst lögreglunni á höfuðborgarsvæðinu framsent frá ríkislögreglustjóra þann 8. febrúar sl. Í erindinu er þess óskað umboðsmanni [REDACTED] verði afhent afrit af rannsóknarskýrslu í tilteknu máli. Einnig er þess óskað að lögregla gefi aðilum kost á að andmæla skýrslu áður en hún verður afhent barnaverndarnefnd.

29. desember sl. var tilkynnt um óviðeigandi þvott á stúlkubarni í sturtu í sundlaug [REDACTED] Lögregla fór og ræddi við tilkynnanda á staðnum. Upplýsti tilkynnandi um að, að hennar mati hafi móðir stúlkubarns gengið of langt í að þvo kynfæri barnsins. Vissi tilkynnandi ekki annað um fólkið en að það hafi farið í burtu á bifreið með númerinu [REDACTED]

Lögregla fór að heimili skráðs eiganda bifreiðarinnar og ræddi við föður stúlkunnar og ömmu. Amma barnsins kvaðst ekki hafa séð neitt óeðlilegt í búningsklefanum eða

í sturtunni sem hún var með þeim mæðgum í. Erindið var skráð í dagbók og ekki aðhafst frekar í málinu.

Í samræmi við 2. mgr. 1. gr. lögreglulaga nr. 90/1996 ber lögreglu að kanna með allar tilkynningar sem berast og greiða götu borgarans í samræmi við hlutverk hennar. Var það gert í umræddu tilviki. Ekki var talin ástæða til að bregðast frekar við eða gera lögregluskýrslu um málið sem er skráð í dagbók lögreglu. Meðferð og afgreiðslu málsins er lokið.

Lögregla hefur ekki tekið stjórnvaldsákvörðun í málinu og telur ákvæði stjórnsýslulaga ekki hafa átt við í meðferð þess hjá lögreglu.

Tilkynning var send barnaverndarnefnd 11. janúar sl. í samræmi við tilkynningarskyldu lögreglu sbr. 18. gr. laga nr. 80/2002. Slíkt er gert hafi lögregla haft afskipti af börnum eða foreldrum þeirra.

Erindið verður framsent til nefndar um eftirlit með lögreglu sbr. b. lið 1. mgr. 35. gr. a lögreglulaga nr. 90/1996“

3.

Undir valdsvið nefndarinnar fellur hvernig tilteknir þættir lögreglustarfsins eru framkvæmdir eða ef lögregla lætur hjá líða að sinna lögmætu hlutverki sínu, sbr. 2. mgr. 1. gr. laga nr. 90/1996, þ.e. að gæta almannaoðryggis og halda uppi lögum og reglu, að leitast við að tryggja réttaröryggi borgaranna og stemma stigu við afbrotum og koma í veg fyrir athafnir sem raska öryggi borgaranna og ríkisins, vinna að uppljóstrun brota, stöðva ólögmæta háttsemi og fylgja málum eftir í samræmi við það sem mælt er fyrir um í lögum um meðferð sakamála.

4.

Nefnd um eftirlit með lögreglu ber að greina hvort erindi sem henni berast vegna háttsemi lögreglu feli í sér kvörtun yfir starfsháttum eða kæru vegna ætlaðrar refsiverðrar háttsemi starfsmanna lögreglunnar. Af erindinu er ljóst að um er að ræða kvörtun sem lýtur að starfsaðferðum starfsmanna embættis Lögreglustjórans á höfuðborgarsvæðinu.

Nefnd um eftirlit með lögreglu fór yfir erindið og þau gögn sem bárust. Nefndin bendir á að samkvæmt b. lið 1. mgr. 16. gr. barnaverndarlaga nr. 80/2002 er öllum skylt að tilkynna til barnaverndarþjónustu ef þeir hafa ástæðu til að ætla að barn verði fyrir ofbeldi eða annarri vanvirðandi meðferð. Eins og fram hefur komið barst lögreglu tilkynning um meint brot gegn barni. Lögreglunni bar skylda til að bregðast við tilkynningunni samkvæmt 18. gr. lögreglulaga. Starfsmenn lögreglu brugðust við tilkynningunni með því að ræða við vitni að meintu broti. Eftir þær samræður taldi lögreglan ekki ástæðu til að bregðast frekar við eða gera lögregluskýrslu um málið sem var engu að síður skráð í dagbók lögreglu og málinu

NEFND UM EFTIRLIT MEÐ LÖGREGLU

lokað. Tilkynning um afskiptin var send til barnaverndar í samræmi við tilkynningarskyldu lögreglu sbr. 18. gr. laga nr. 80/2002. Með hliðsjón af því hvernig málsatvikum var lýst í kvörtuninni og þeim gögnum sem nefndin hefur undir höndum, telur nefndin að ekki séu uppi vísbendingar um mögulega refsiverða eða ámælisverða háttsemi starfsmanna lögreglu, sbr. 2. mgr. 35. gr. a. laga nr. 90/1996. Nefndin telur því ekki tilefni til að aðhafast frekar vegna erindisins.

Niðurstaða

Ekki tilefni til að aðhafast frekar vegna erindisins.

Reykjavík, 8. nóvember 2024

Skúli Þór Gunnsteinsson
formaður

Kristín Edwald

Þorbjörg I. Jónsdóttir